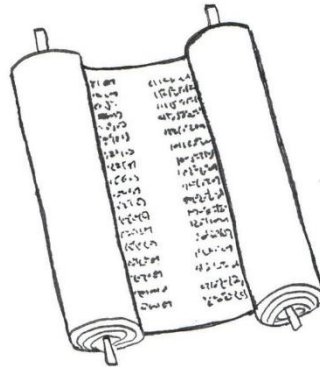

Genesis – Kniha počátků

Genesis není jen „stará kniha“. Je to fascinující **vstupní prostor** do celého příběhu Bible. Bez ní bychom nepochopili, **proč lidé hledají Boha a proč svět vypadá tak, jak vypadá**.

1. Co se skrývá v názvu?

V Bibli má všechno svůj význam, i samotné jméno knihy.

- **Hebrejsky:** *Berešit* (= „Na počátku“). Židé knihu pojmenovali podle úplně prvního slova, kterým začíná.
- **Řecky/Latinsky:** *Genesis* (= „Vznik“, „Zrod“ nebo „Původ“).

💡 **Úkol č. 1:** Kdybyste měli napsat knihu o svém vlastním životě, jaké by bylo její „první slovo“ (název podle hebrejského vzoru) a jaký by byl její „původ“ (název podle řeckého vzoru)?

• *Moje kniha „Berešit“:* _____

• *Moje kniha „Genesis“:* _____

2. Detektivní pátrání: Kdo to celé napsal?

Dříve se věřilo, že autorem je výhradně **Mojžíš**. Dnes vidíme knihu Genesis spíše jako velkou „skládačku“.

- **Ústní tradice:** Příběhy se předávaly mezi generacemi lidí po stovky let.
- **Písemné prameny:** Různí písaři (královští i kněžští) začali příběhy zapisovat (cca 10.–6. stol. př. n. l.).
- **Redakce:** Nakonec někdo (pravděpodobně po návratu z babylonského zajetí) všechny tyto texty vzal a složil je do jednoho velkého celku.

3. Mapa knihy (Struktura)

Knihu Genesis se dělí na dvě části.

Část	Téma	Co se tu odehrává?
I. Pradějiny (kap. 1–11)	Celý svět a lidstvo	Stvoření, Adam a Eva, Potopa, Babylonská věž.
II. Dějiny praotců (kap. 12–50)	Jedna konkrétní velká rodina	Příběhy Abraháma, Izáka, Jákoba a Josefa.

? Otázka k zamyšlení: Proč myslíte, že Bible začíná dějinami celého světa (všeobecně) a teprve pak se soustředí na jednu rodinu?

Svoje nápady si zapište a porovnejte s ostatními!

4. Co nás kniha Genesis učí o životě?

Kniha Genesis není učebnice biologie, ale kniha o vztazích. Tady jsou hlavní body:

1. **Stvoření:** Bůh uspořádává svět tam, kde nejdříve nebylo nic.
2. **Důstojnost:** Člověk je stvořený jako „Boží obraz“. Bůh nás stvořil, abychom byli jeho přáteli a pomocníky. Každý z nás má nekonečnou hodnotu.
3. **Hřích:** Lidé mají sklony se „odpojovat“ od dobra. To je odvádí od Boha a způsobuje, že dělají zlo a ubližují světu i druhým lidem.
4. **Smlouva:** Bůh s lidmi uzavírá dohody (sliby), které dodržuje.

5. Slavné momenty knihy Genesis – jako z filmu!

Jaký **smysl** mají následující scény? Přečtěte si je přímo v Bibli!

Proč by si zasloužily zfilmovat? Představte si, jak by vypadaly, kdybyste takový film režírovali?

- **Zápas u potoka Jabok (Gn 32, 23–33):** Jákob celou noc bojuje s neznámým mužem (Bohem). Dostává nové jméno – **Izrael**.
- **Josef se v Egyptě setkává se svými bratry (Gn 42 – 45):** Bratři ho prodali do otroctví, on jim ale později odpustil. Jeho slavná věta zní: „*Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však to zamýšlel k dobrému.*“

🗨 **Diskuse:** Dokážete si **vzpomenout na příklad** z vlastního života nebo z filmu, kdy se něco původně zlého nakonec obrátilo v dobro? Kolik příkladů společně najdete?

 Bonusový kvíz:**1. Co přesně znamená hebrejský název knihy „Berešit“?**

- A) Záchrana z otroctví
- B) Na počátku
- C) Boží rodina

2. Jak dnes odborníci nahlízejí na autorství knihy Genesis?

- A) Jako na text, který napsal výhradně Mojžíš během putování pouští.
- B) Jako na moderní román, který vznikl až v 19. století.
- C) Jako na „skládačku“ ústních tradic a písemných pramenů, která vznikala postupně.

3. Kniha Genesis se dělí na dvě hlavní části. O čem vypráví ta druhá (kapitoly 12–50)?

- A) O stvoření světa, potopě a stavbě babylonské věže.
- B) O osudech praotců – Abraháma, Izáka, Jákoba a Josefa.
- C) O vydání Desatera přikázání na hoře Sinaj.

4. Co je hlavním poselstvím příběhu o Josefovi a jeho bratrech (Genesis 50,20)?

- A) Že pomsta je nejlepší způsob, jak vyřešit rodinné spory.
- B) Že Bůh dokáže i zlé úmysly lidí obrátit v dobrý konec.
- C) Že se lidé nikdy nemají stěhovat do Egypta.

ŘEŠENÍ NAJDEŠ NA PŘEDCHOZÍCH STRÁNKÁCH!

 Bonusová otázka pro experty

V textu jsme se dozvěděli, že Jákob po svém nočním zápase dostal nové jméno – Izrael. Proč je podle tebe v Bibli důležité, že postavy občas dostávají nová jména (jako i Abrahám nebo Sára)? Co to vypovídá o jejich vztahu s Bohem?

(Nápověda: Zkus se zamyslet, jestli nové jméno znamená i nový začátek nebo jiný životní úkol.)

Kniha Genesis končí smrtí Josefa v Egyptě. Izraelité tam zůstávají jako hosté, ale Egypťané na to brzo zapomněli... Tím začíná další kniha – **Exodus**.

A NAŠE PÁTRÁNÍ V BIBLICKÝCH KNIHÁCH MŮŽE POKRAČOVAT!

Tipy pro další diskusi v hodině – pro katechety a učitele

1. téma: Stvoření vs. Ekologie (knihy Genesis 1-2)

- **Otázka:** Bůh dává lidem zemi do správy. Znamená to, že si s ní můžeme dělat, co chceme (vytěžit ji), nebo že jsme její „hlídači“ (správci).

Mladí jsou velmi citliví na téma životního prostředí. Diskuse o odpovědnosti za svět je pro ně aktuální.

2. téma: Svoboda a pravidla (knihy Genesis 3 – Rajská zahrada)

- **Otázka:** Proč Bůh vůbec umístil doprostřed zahrady strom, ze kterého se nesmělo jíst? Nebylo by lepší, kdyby tam nebyl a lidé nemohli udělat chybu? Existuje svoboda tam, kde nejsou žádná zakázaná pravidla?

Téma otevírá filozofickou debatu o tom, zda je svoboda bez možnosti volby (i té špatné) skutečnou svobodou.

3. téma: Sourozenecká rivalita (Genesis 4 a 37 – Kain/Abel, Josef/bratři)

- **Otázka:** V Genesis vidíme hned několik konfliktů mezi sourozenci (Kain a Abel, Jákob a Ezau, Josef a jeho bratři). Proč je podle vás nejtěžší odpustit právě v rodině? A co vedlo bratry k takové nenávisti vůči Josefovi – byla to jen otcova protekce, nebo Josefova pýcha?

Rodinné vztahy a pocity nespravedlnosti („on dostal víc než já“) jsou věčné téma, které mladí v tomto věku silně prožívají.

4. téma: Hledání identity (Genesis 32 – Jákobův zápas)

- **Otázka:** Jákob bojuje celou noc s neznámým protivníkem, a nakonec dostává nové jméno (Izrael). Musí si člověk v životě své „jméno“ nebo uznání vybojovat? Zažili jste někdy situaci, kdy vás nějaká těžká zkouška změnila natolik, že jste se cítili jako jiný člověk?

Věk 11–16 let je obdobím hledání sebe sama. Příklad „zápasu o vlastní jméno“ je pro ně velmi silný.

5. téma: Odpuštění vs. Pomsta (Genesis 45 – Josefovo setkání)

- **Otázka:** Josef měl v Egyptě absolutní moc své bratry nechat popravít za to, co mu udělali. Místo toho jim pomohl. Je odpuštění projev slabosti, nebo neuvěřitelné síly? Je těžší se pomstít, nebo odpustit?

Téma vede k zamyšlení nad etikou a nad tím, jak přerušit kruh násilí a křivdy.

Tip pro učitele: Metoda „Horké křeslo“

Zkuste nechat jednoho člena skupiny vžít se do role některé postavy (např. Abraháma, když měl opustit domov, nebo Josefa v egyptském vězení). Ostatní mu kladou otázky typu: „Jak ses cítil, když...?“ nebo „Proč jsi neudělal raději tohle...?“ Aktivitu je třeba na závěr vhodně shrnout.